

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט איתי רגב

תובע אליהו גרוסמן ע"י ב"כ עוה"ד חי

נגד

נתבע אילן וינר ע"י ב"כ עוה"ד לוינטל וגלעד

פסק דין

- 1 לפני תביעה כספית ולצו עשה, בעילה לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965
- 2 (החוק).
- 3
- 4 בכתב התביעה נטען, בתמצית, כדלקמן:
- 5 2. התובע בעל מקצוע בתחום מיזוג האויר. הנתבע שכר את שירותי התובע בעקבות
- 6 תקלה במזגן.
- 7 3. התובע איבחן תקלה בכרטיס המעבה במזגן, החליפו ותיקן את התקלה; הנתבע
- 8 מסר לתובע שיק על חשבון שכרו. בו ביום שלח הנתבע לתובע הודעה בטענה כי
- 9 "הכרטיס האורגינלי נשאר במזגן" וכי הכרטיס "החליפי שהבאת אצלי [אצל
- 10 הנתבע] ביד". הנתבע דרש כי התובע לא יפקיד את השיק באמצעותו שילם את שכרו,
- 11 אחרת יגיש תלונה במשטרה.
- 12 4. בהמשך, פירסם הנתבע פרסומים שקריים, במסווה של ביקורות, במספר אתרים
- 13 באינטרנט.
- 14 5. בכרטיס העסק של התובע בגוגל כתב הנתבע: "נוכל עשה כאילו החליף כרטיס
- 15 במזגן וגבה על כרטיס חדש פשוט נוכל. לא להתקרב!!!!" (הפרסום הראשון). תחת
- 16 שם משתמש נוסף הוסיף הנתבע: "לא מקצועי ממציא תקלות" (הפרסום השני).
- 17 6. בכרטיס עסק נוסף של התובע בגוגל כתב הנתבע: "לא להתקרב נוכל. הזמנתי לתקן
- 18 מזגן עשה כאילו החליף כרטיס ברגע שלא הסתכלתי החזיר את הכרטיס המקורי.
- 19 זהירות נוכל" (הפרסום השלישי). באותו כרטיס פרסם הנתבע פרסום נוסף:
- 20 "זהירות נוכל עשה את עצמו מחליף כרטיס במזגן וכשלא הסתכלתי החזיר את

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

- 1 המקורי. התקלה היתה פשוטה והוא שיחק אותה על כרטיס וחייב בהתאם
2 להתרחק פשוט נוכל" (הפרסום הרביעי).
- 3 7. בנוסף, פרסם הנתבע פרסום נוסף באתר "מדרג", אולם זה הוסר עלידי האתר לאחר
4 שזה מצא, לעמדת התובע, כי מדובר בפרסום שקרי.
- 5 8. התובע טוען כי בעקבות הפרסומים נפגעה עבודתו ומספר הפניות אליו ירד בעשרות
6 מונים.
- 7 9. לעמדת התובע, מדובר בארבעה פרסומים אסורים, בכוונה לפגוע, ומטעמי אגרה
8 הוא העמיד את סכום הפיצוי שתבע בסך 75,000 ₪. עוד עתר להורות לנתבע להסיר
9 את הפרסומים ולפרסם הודעת הכחשה והתנצלות.
- 10
11 בכתב ההגנה נטען, בתמצית, כלהלן:
- 12 10. התובע נהג בנוכלות בבית הנתבע ומטרת התביעה היא למנוע את הביקורת הצרכנית
13 שהעביר הנתבע על התובע. הנתבע שב וטען, כפי שכתב בפרסומים שהוצגו בכתב
14 התביעה, כי התקלה במזגן תוקנה ללא צורך בהחלפת כרטיס וכי הטענה להחלפת
15 הכרטיס, שלא בוצעה, לא נועדה אלא לשם גביית תשלום רב יותר מהנתבע.
- 16 11. הנתבע הוסיף כי צילום ששלח אליו התובע, בנסיון להראות כי אכן הוחלף הכרטיס,
17 לא היה אלא צילום של לוח בקרה במזגן אחר. מיקום הברגים, צבע החוטים
18 והמכסה המאובק מלמדים זאת. כן הוסיף וטען כי התובע פנה לחברת אלקטרה,
19 תוך התחזות לנתבע, ועשה שימוש במכתב שקיבל מחברה זו כדי להסיר את הפרסום
20 באתר "מדרג".
- 21 12. הנתבע הפנה לפסיקה התומכת בהבעת דעה ובביקורת צרכנית ברשת. הנתבע לא
22 כופר בפרסומים שנטען כי פרסום. לעמדתו, בפרסום הראשון לא נפל פסול כי
23 "התובע אכן נוכל" (ס' 45 לכתב ההגנה), וכך גם הפרסום השני (התובע "אינו
24 מקצועי" לדעת הנתבע; ס' 46), השלישי והרביעי (ס' 47 – 48).
- 25
26 13. לאחר הגשת כתבי הטענות ביקש התובע לצרף ראיה לתיק, לשם הוכחת טענתו כי
27 הצילום נערך בבית הנתבע. הבקשה נדחתה (ר' החלטות מיום 4.9.23 ומיום
28 20.11.23).
- 29 14. משלא עלה בידי הצדדים להגיע להסכמות, התקיים דיון הוכחות.
30

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

15. התובע הסכים בעדותו כי ביקורת הוגנת וישרה, גם אם היא שלילית, היא ביקורת לגיטימית. הוא נחקר על האופן בו פעל להסרת הציון הנמוך שנתן לו הנתבע באתר "מדרג" והסביר כי הציג להנהלת האתר ראיות לכך שהביקורת שקרית (והפנה לתמונות שבמחלוקת). התובע הסביר כי לא צירף את הפרסום במדרג לתביעתו נוכח תנאי ההסכם עם אתר זה המונעים תביעה נגד לקוח המפרסם ביקורת שלילית.
16. התובע נחקר על הטענה כי הכנסותיו נפגעו כתוצאה מהפרסומים, ולא הציג נתונים על כך (עמ' 21 לפרוטוקול).
17. הוא אישר כי הנתבע פנה אליו בווטסאפ ביום 27.7 וכי השיב לנתבע רק למחרת. הוא נחקר על הפניה לאלקטרה, כאילו בשמו של הנתבע, וציין כי זאת נעשתה באמצעות אחר (שלא הוזמן למתן עדות) (עמ' 47 לפרוטוקול).
18. הנתבע בעדותו אישר את כך שהפרסומים נעשו על ידו (עמ' 64 לפרוטוקול) וטען כי הרגיש שרומה על ידי התובע. את בדיקת המזגן ערך בעצמו והגיע בעצמו למסקנה שהכרטיס לא הוחלף (עמ' 67, עמ' 70 ועוד). הנספח בו השווה בין התמונות, על מנת להמחיש שמדובר במעשה רמיה, נערך על ידו.
19. הנתבע שב וטען כי מבחינתו התובע הוא רמאי – והסביר כי נתן לתובע שיק כי חשב ממנו.
20. לאחר הדיון הוגשו סיכומי הצדדים.
21. התובע טען כי בחקירת הנתבע התברר שאכן, כפי שטען התובע מלכתחילה, כרטיס המזגן לא היה תקין ונדרשה החלפתו (עמ' 75 לפרוטוקול). נטען כי הוכח שאצל הנתבע נותרו לאחר הביקור והתיקון שני כרטיסים – הכרטיס הלא תקין שהוחלף והכרטיס החליפי שהביא ושהתקין התובע (עמ' 72). לראיה, לאחר הביקור חזר המזגן לעבוד למרות שהתקלה שהיתה בו קודם. התובע הפנה לכך שהנתבע טען תחילה שהמעבה משנת 2018, ובכתב ההגנה טען כי הוא משנת 2015 – וכי בעדותו ניסה להסביר כאילו התבלבל והמזגן כולו הוא משנת 2015, אך לא הציג ראיה לטענה כאילו הכרטיס הוחלף עוד בעת התקנת המזגן עצמו. לעמדת התובע, במקום להציג ראיות של ממש לטענותיו של הנתבע הוא בחר להסתמך על ראיות שערך בעצמו, על אף שאינו מומחה בתחום. התובע דחה את טענות הנתבע כאילו התמונה שהציג לא צולמה אצל הנתבע, והפנה לאי דיוקים העולים מההשוואה שניסה לעשות הנתבע בין התמונות.

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

22. כן ציין שמהתנהלות הנתבע, שפרסם אחד הפרסומים מפרופיל משתמש אחר (שלו, אך לא בשמו), ניתן ללמוד על הכוונה להכפיש ולפגוע. התובע דחה הטענה כאילו הפרסום במתכונת זו, תחת שם משתמש אחר, לא היה אלא טעות. התובע הפנה להתנהלותו ולהתנהגותו התוקפנית והמתלהמת של הנתבע, כפי שבאה לידי ביטוי גם במהלך הדיון. נוסח הפרסומים, לעמדת התובע, אינם בגדר ביקורת עניינית או הבעת דעה שכן הנתבע ייחס לתובע התנהגות עבריינית (כשכינה אותו פעם אחר פעם "נוכל").
23. בסיכומי הנתבע נטען כי הנתבע הוא "מומחה בכרטיסים אלקטרוניים", שהבין בזמן אמת כי התובע ניסה לרמותו. הנתבע חזר לאמור בכתב ההגנה ובנספחיו על מנת להדגים את מעשה הרמיה הנטען. הנתבע טען כי הוכח שהתובע לא ישר, משהתברר כי הקים לעצמו מספר עמודים פיקטיביים לעסקו וכי פנה לחברת אלקטרה בכחש. התנהגות זו מקימה אשם תורם מצדו של התובע, שהגדיל והעצים את האפשרות שיחשף לביקורת צרכנית. הנתבע הצביע על הראיות החסרות בגרסת התובע (שלא הזמין עדים רלוונטים, כדוגמת מי שפנה עבורו לאלקטרה).
24. הנתבע ציין כי פנה תחילה לתובע, במישרין וב-"ארבע עיניים", לאחר שהבין כי רומה על ידו, אולם התובע בחר שלא להגיב ולכן פנה הנתבע לפרסם ביקורת צרכנית שלעמדתו אין בה דופי (ס' 1 בעמ' 2 לסיכומים), והפנה לפסיקה התומכת בזכות לביקורת צרכנית ולהבעת דעה. נטען כי התובע, בהתנהגותו ובהתעלמותו מהנתבע, נהג כלפיו בקינטור, והדבר מוביל לכך שיש לפטור את הנתבע מאחריות לנזקיו הנטענים של התובע.
25. הנתבע ביקש ליהנות מהגנת ס' 14 לחוק איסור לשון הרע, שכן דבריו היו אמת, היה בהם עניין לציבור והוא האמין באמיתותם.
26. התובע השיב כי לא היה מדובר בביקורת צרכנית אלא במה שכינה "מסע השמצה" – לא ביקורת על טיב השירות אלא ייחוס ישיר של עבירה פלילית, באופן החורג מגבולות הבעת הדעה הלגיטימית ונטול הגנה. התובע הזכיר כי הנתבע אישר שלא ידע שרומה על ידי התובע אלא "הרגיש שרימו אותו".
- 27.
27. בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע, כי בתביעות בעילות לשון הרע על בית המשפט לאזן בין שתי זכויות יסוד: מחד, זכות האדם לשם טוב, ומאידך, הזכות לחופש הביטוי. בת"א (חי') 21-08-2003 **רשקובן נ' שטיין** (כב' הש' ס' מצא, פסק דין מיום

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

- 1 21.9.23 נפסק: "האיזון בין שתי הזכויות אינו קל, בין השאר משום ששתי הזכויות
2 נגזרות מכבוד האדם ונדרשות לשם הבטחת ביטוי עצמי..." בע"א 3199/93 קראוס
3 נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד מט (2) 843, 854 (1995) כתב כב' השופט א' גולדברג:
4 "אף ששמו הטוב של האדם הוא הינכס היקר לו מכול, מחייב חופש הביטוי, שהוא
5 נשמת אפה של הדמוקרטיה, שלא לדקדק בציציותיו של הפרסום הפוגע. שכן 'האמת
6 אותה מחפשים היא זו העולה מהחלפה חופשית של דעות והשקפות ולא מדיכוי
7 (עצמי או חיצוני) של דיבור זה או אחר'".
8
- 9 28. במקום אחר (ת"א (שלום כ"ס) 21-09-38995 נוגה ויזל נ' לינוי בר גפן (נבו 9.2.2025))
10 הפניתי לע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין-אורבך (8.2.2012), שם קבע כב'
11 השופט י' עמית (כתוארו אז) את הדרך בה יש לבחון תביעת לשון הרע:
12 "בשלב הראשון נבחנת השאלה אם הביטוי מהווה לשון הרע על פי אחת
13 מארבע החלופות בהגדרה שבסעיף 1 לחוק, והאם מתקיים יסוד הפרסום
14 כמשמעותו בסעיף 2 לחוק. רק אם התשובה חיובית עוברים לשלב הבא
15 ובוחנים האם הביטוי נהנה מאחת החסינויות המוחלטות (פרסומים
16 מותרים) הקבועות בסעיף 13 לחוק. אם נכנס הפרסום לד' אמות אחת
17 החסינויות - דין התביעה להידחות. אם לא כן, אנו עוברים לשלב הבא
18 ובוחנים האם הפרסום מוגן על פי אמת המידה הקבועה בסעיף 14 לחוק על
19 שתי רגליה - אמת בפרסום ועניין ציבורי. אם הפרסום אינו נהנה מהגנה זו,
20 יש להמשיך ולבחון אם הפרסום מוגן בתום ליבו של המפרסם, בגדר אחת
21 מהחלופות הקבועות בסעיף 15 לחוק במשולב עם חזקות תום הלב בסעיף
22 16. היה ונתברר כי הפרסום אינו נהנה מהגנת סעיף 14 או מהגנת סעיף 15,
23 או-אז עוברים לשלב הרביעי של הסעדים".
24
- 25 29. במקרה דנן אין מחלוקת כי יסוד הפרסום מתקיים – הנתבע אישר כי הוא שפרסם
26 את התגובות שהוצגו בכתב התביעה (גם את זו שהועלתה תחת שם משתמש אחר),
27 ואין גם מחלוקת כי האמירות הועלו למרשתת והיו גלויות לעין כל.
28 30. על כן, יש לבחון האם הפרסומים הם בגדר בגדר לשון הרע ובהתאם לכך לבחון האם
29 קמה לנתבע מי מההגנות הקבועות בחוק.
30

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31. לשון הרע מהו? סעיף 1 לחוק קובע:
"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –
(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרם לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;
(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו;"
32. האם הכינוי "נוכל" מהווה לשון הרע? התשובה לשאלה זו נבחנת לפי מבחן אובייקטיבי: מהו המובן שהאדם הסביר היה מייחס לפרסום והאם יש בו כדי לפגוע בשמו הטוב של הנפגע. ברע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקנר** (פורסם בבנו, מיום 12.11.06) נקבע בעמוד 51:
- "אמירות מהוות לשון רע מקום שקיימת אפשרות אובייקטיבית, כי פרסומן עלול להביא להשפלתו של אדם, או לעשותו מטרם לשנאה, בוז, או לעג מצד הבריות. משמעות הפרסום נלמדת מתוכו; הוא מתפרש על פי המובן הטבעי והרגיל של מילותיו, ועל פי הקשר הדברים בו הוא נאמר. מבחן הדברים הוא אובייקטיבי, ועיקרו במובן שאדם סביר מייחס לפרסום, בהקשר לשאלה האם היה באותו מובן כדי לפגוע בכבודו ובשמו של האדם." ר' גם ע"א 334/89 **רבקה מיכאלי נ' בלה אלמוג**, מו(5) 555 (1992), ת"א (שלום ת"א) 5830-09-16 **עופר דגן נ' ניסים ואנונו** (נבו) 13.5.2018.
33. בתי המשפט קבעו כי כינוי אדם כ"נוכל" עלול להשפילו, לבזותו בשל תכונות המיוחסות לו ואף לפגוע במשלח ידו, שכן אדם יחשוש להתקשר עם מי שמתואר כך. כך, בת"א (שלום תל אביב-יפו) 30369/05 **ירון גלעדי נ' קקט קראוס קומיוניקיישן טים בע"מ** (נבו) 10.4.2007 נקבע: "אין ספק כי כינויו של אדם בתואר "נוכל" מהווה לשון הרע, שכן ביטוי זה משפיל מעצם טיבו את הנפגע, מבזה אותו, ועושה אותו מטרם ללעג ושנאה מצד הבריות." ר' גם ת"א (שלום ירושלים) 8301/99 **אליצור קדושי נ' רשות השידור - הטלוויזיה הישראלית** (נבו) 3.8.2005.

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

- 1 34. בת"א (שלום נת') 60464-05-12 רפי ויזגן נ' מוחמד עאסלה (נבו 4.1.2015) הוסיף
2 בית המשפט: "באשר לחוסר מקצועיות התובע ולכך שהינו כנראה מושחת (כלשון
3 המכתב) לטענת הנתבע, אזי ברור הוא שטענה כנגד מנהל עבודה בפני בעל החברה,
4 כי מנהל העבודה הינו כנראה מושחת הינה בגדר לשון הרע. בכל הנוגע לחוסר
5 מקצועיות התובע יש לקראה יחדיו עם הטענה להיותו מושחת ואינה עומדת בפני
6 עצמה". ר' גם תא"מ (שלום חד') 38424-11-16 אילנה דבי נ' שחר גיבור (נבו
7 4.5.2020).
- 8 35. עם זאת, לא כל שימוש במילה "נוכל" יגרור אחריות משפטית. בית המשפט בוחן
9 את תוכן הפרסום והקשרו; ישנם מקרים בהם המילה תיחשב כגידוף גרידא שאינו
10 עולה כדי לשון הרע (למשל בעת חילופי דברים ב"עידנא דריתחא"), ולעומת זאת,
11 במקרים אחרים היא תיתפס כאמירה עובדתית המטילה ספק ביושר המקצועי של
12 האדם. ת"א (שלום ת"א) 10547-10-20 מוטי דזנה נ' איתן גינדלבוים (נבו
13 11.11.2025), ת"א (שלום כ"ס) 13050-05-20 טל מיק נ' אופיר אתר (נבו 9.11.2022)
14 (שם ציין חברי, כב' השי' ש' דניאלי: "בנסיבות כאן, הכינוי "נוכל" חורג מגדר גידוף
15 או עלבון, ויש בו משום לשון הרע. למסקנה זו הגעתי לנוכח הקשר אמירת הדברים,
16 החזרה עליהם (בשני פרסומים), כמו גם מתגובות המשתתפים הנוספים בקבוצת
17 הפייסבוק של "בת חפר". יתרה מזאת, דומה כי גם הנתבע עצמו היה מודע לכך שיש
18 בדבריו כדי לפגוע בתובע, להשפילו או לבזותו, שכן בפרסום השני מצא לנמק את
19 הפרסום הראשון, ואף להזמין את התובע לתבוע אותו. "הזמנה" זו מלמדת על הלך
20 הרוח של הנתבע, שסבר כי הוא יכול להתגונן מפני תביעה כזו, ולהוכיח את אמיתות
21 דבריו או את חובתו לפרסמם". גם במקרה דנן, בהתכתבות בין הצדדים, כתב הנתבע
22 כי התובע "מוזמן לתבוע אותי" ואיים בפניה למשטרה, ומכאן כי גם בזמן אמת סבר
23 שיוכל להוכיח אמיתות דבריו וחובתו לפרסמם".
24
- 25 36. לאור המקובץ, שוכנעתי כי הפרסומים בהם כינה הנתבע את התובע "נוכל", "לא
26 מקצועי ממציא תקלות" הם אכן פרסומים המהווים לשון הרע.
27
- 28 37. האם קמה לנתבע הגנה, משנמצא כי מדובר בפרסומים המהווים לשון הרע?
29 38. טענת ההגנה העיקרית של הנתבע היא כי מדובר היה בהבעת דעה לגיטימית, ביקורת
30 צרכנית שאין לתת יד להשתקתה. לעניין זה – ר' סי' 15 לחוק.

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

- 1 39. הפסיקה התייחסה לטענת הגנה זו, של הבעת דעה מותרת, בפסקי דין רבים. בעניין
2 **בן גביר נ' דנקנר** הנזכר לעיל, נפסק:
- 3 "ביחס לשאלה הראשונה – סיווג הפרסום כהבעת דעה – הוכר זה מכבר
4 הקושי, המתעורר לעיתים, לקבוע האם התבטאות מסוימת באה לשקף
5 מציאות אובייקטיבית או שמא באה לבטא עמדה סובייקטיבית. "השאלה,
6 אם קטעי כתבה שונים מהווים תיאור עובדתי או שיש בהם משום הבעת
7 דעתו גרידא של הכותב, איננה פשוטה, והינה סוגיה עובדתית משפטית
8 מעורבת" ..."
- 9 ובהמשך –
- 10 "מהם הכלים שבידי בית המשפט בבואו לבצע את הסיווג? השכל הישר
11 וכללי ההגיון, לאחר שיעיין בכתבה בשלמותה" ... הודגש, כי "ככלל, על מנת
12 לקבוע את משמעותו של פרסום בעיני האדם הסביר, יש להביא בחשבון גם
13 את ההקשר הענייני שבו נאמרו, או נכתבו, הדברים מעוררי המחלוקת" ...
14 "
- 15 40. על משמעות האבחנה עמד ביהמ"ש ברע"א 817/23 **עמותת חוזה חדש נ' ח"כ מיקי**
16 **זוהר** [נבו] (30.5.23), שם נקבע כי אמנם הבעת עמדה וקביעת עובדה יכולים להחשב
17 כלשון הרע, " ... ואולם על הספקטרום שבין הביטויים המהווים לשון הרע, לבין אלו
18 שאינם כאלה, ברי כי פרסומים שיאופיינו כהבעת עמדה, ככלל, יהיו קרובים יותר
19 לקוטב השני מאשר לזה הראשון".
20
- 21 41. האם דברי הנתבע אכן מהווים הבעת דעה מותרת? האם דבריו היו בגדר אמת, באופן
22 המקנה לו הגנה על פרסומם?
- 23 42. הגנת אמת בפרסום כוללת שני תנאים מצטברים: האחד, נוגע למידת אמיתות
24 הפרסום המהווה לשון הרע. בהקשר זה נקבע כאמור בסיפת הסעיף, כי ההגנה לא
25 תישלל בשל העדר הוכחת "אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש". התנאי
26 השני, נוגע למידת העניין הציבורי שבאותו פרסום. הקביעה האם יש אמת בפרסום
27 היא קביעה עובדתית המושתתת על ראיות ועדויות הצדדים, במסגרתה יש לבחון
28 את תוכן הפרסום, אל מול המציאות העובדתית. לעומת זאת, שאלת קיומו של עניין
29 ציבורי היא ערכית בעיקרה ומוכרעת על ידי בית המשפט בהתאם למדיניות
30 השיפוטית. ת"ק (תביעות קטנות נת') 55367-11-19 **יוסף זך נ' אסמרקט אונליין**
31 **בע"מ** (נבו 22.8.2021).

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

- 1 43. ביקורת צרכנית תיחשב להבעת דעה לגיטימית המוגנת בחוק כאשר היא מבוססת
2 על חוויה אישית, מנוסחת כדעה ולא כעובדה, ונעשית בתום לב ובאופן מידתי; היא
3 לא תזכה להגנה אם היא חורגת מהסביר, שקרית במודע או מהווה השתלחות פרועה
4 שאינה עניינית.
- 5 44. ביקורת צרכנית נתפסת בפסיקה ככלי חברתי חשוב המאפשר לציבור לכלכל את
6 צעדיו ולבתי עסק לשפר את שירותיהם. כדי שביקורת תזכה להגנת הבעת דעה לפי
7 סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע, עליה להיתפס בעיני הקורא הסביר כעמדתו
8 האישית-סובייקטיבית של המפרסם ולא כקביעת עובדה מוחלטת. בתי המשפט
9 נוטים להטות את נקודת האיזון לעבר חופש הביטוי כאשר מדובר בביקורת במרחב
10 הווירטואלי, במיוחד במקומות המיועדים לכך (כמו דפי פייסבוק עסקיים). ר' ת"ק
11 (תביעות קטנות נת' 19-11-55367 יוסף זך נ' אסמרקט אונליין בע"מ (נבו
12 22.8.2021) (שם נכתב כביקורת על דירת נופש שהיא "קטנה ועלובה" תוך המלצה
13 "תברחו ממקום זה"). ר' גם ת"א (שלום נת') 20-12-14767 קיצ'ן גלרי ב.ס.ט. בע"מ
14 נ' עזריה רובינוב (נבו 10.12.2024) שם נכתב על ידי כב' הש' א' ברנד: "בהתייחס
15 לביקורת מסוג זה ראוי לנקוט משנה זהירות טרם הטלת חבות בשל היותה לשון
16 הרע בגינה, שכן לביקורת צרכנית עניינית – כמובן כזו שאינה שקרית במודע – יש
17 תפקיד חשוב מבחינה חברתית ויתרונות מובהקים לכללהציבור ולהסדרת התנהגות
18 השוק" – ס' 22 לפסק הדין ואילך וההפניות שם).
- 19 45. הדברים נוסחו במפורש כך: "[ככלל, הציבור איננו רואה בביקורת צרכנית ככזו
20 שהיא 'משפילה' או 'מבזה'. אף בית העסק עצמו, אמור הרי להכיר מראש בכך שלצד
21 ביקורות חיוביות עלולות להיות גם ביקורות שליליות, ואין סיבה שייראה באלו
22 השליליות משום 'לשון הרע' בדיוק כשם שאין הוא רואה באותן ביקורות חיוביות
23 משום 'פרסום' שכנגדו ראוי גם לשלם. ומשכך, ככלל, ביקורת צרכנית איננה מגיעה
24 כדי 'לשון הרע' ". (ת"א (שלום ת"א) 17-09-39890 נועה דרוקר נ' יואב אליאסי
25 4.8.2020), כפי שצוטט בעניין קיצ'ן גלרי ב.ס.ט. בע"מ נ' עזריה רובינוב).
- 26
- 27 46. הגנת תום הלב מותנית בכך שהפרסום לא חרג מתחום הסביר בנסיבות העניין.
28 ביקורת תחשב לגיטימית אם היא עניינית, אינה נובעת ממניעים זרים, ואינה כוללת
29 השתלחות פרועה. שימוש במילים בוטות כגון "גנב" או "נוכל" עלול להוות לשון
30 הרע, אך אם הן נאמרו כחלק מתיאור חוויה צרכנית כואבת ובתום לב, ייתכן
31 שהמפרסם עדיין ייהנה מהגנה, במיוחד אם הוכח כי קיים "גרעין של אמת" בדברים.

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

- 1 ת"א (שלום ב"ש) 21341-02-19 **אדי טובול נ' אורטל ישראל** (נבו 15.12.2022),
2 תאד"מ (שלום עפ"י) 5697-03-22 **גל לורה אופיר קופף נ' גיא פוטוק** (נבו 13.7.2024).
3 47. הביקורת תאבד את הגנתה במקרים הבאים: (1) כאשר היא חורגת מגדרי הסביר
4 ונעשית באופן שפוגע בעסק בצורה הרסנית ובלתי מידתית; (2) כאשר הפרסום שקרי
5 במודע; (3) כאשר אין קשר צרכני אמיתי בין המפרסם לבית העסק (למעט במקרים
6 של עניין ציבורי רחב); (4) כאשר מדובר ב"השתלחות פרועה" שלא משרתת את
7 האינטרס הציבורי של החלפת מידע. ת"א (שלום ת"א) 39830-09-17 **נועה דרוקר נ'**
8 **יואב אליאסי** (נבו 4.8.2020), ת"א (שלום נת'י) 21178-05-20 **שבטר בהר ציון נתניה**
9 **בע"מ נ' אולגה צ'ורני** (נבו 31.1.2023), ת"א (שלום הרצליה) 31937-09-22 **מוסך**
10 **פאר הרצליה 1995 בע"מ נ' זאנה זרביב נבזורוב** (נבו 24.7.2024).
11
12 48. נטל הוכחת ההגנות מוטל על המפרסם. נתבע או נאשם המבקש להסתמך על הגנת
13 סעיף 14 חייב להוכיח את אמיתות הפרסום בדרכי ההוכחה הרגילות. לא שוכנעתי
14 כי עלה בידי הנתבע להרים נטל זה. האם בוצעה על ידי התובע העבודה שנטען כי
15 בוצעה ושעבורה נדרש התשלום היא שאלה שבנסיבות המחלוקת היא שאלה
16 שבמומחיות, וככזו יש להוכיחה באמצעות חוות דעת מומחה. הנתבע אישר כי ערך
17 את הבדיקות בעצמו וכי הטענה שהכרטיס לא הוחלף היא מסקנה עצמאית שלו, על
18 יסוד התרשמותו ונסיונו בלבד. לא די בכך על מנת שיוֹרם הנטל להראות כי טענות
19 הנתבע, שלא בוצעה העבודה, אמת הן – ובוודאי לא כי התובע לא מקצועי או נוכל.
20 49. לא שוכנעתי גם שהורם הנטל ביחס להבעת דעה מותרת. הגבלת הפרסומים
21 לעמודים המסחריים של התובע אמנם נזקפת לזכותו של הנתבע ומטה במידת מה
22 את הכף לעבר חופש הביטוי. מנגד, לא ניתן להתעלם מכך ש-"חופש הביטוי אינו
23 חופש הביזוי והזכות להשמיע אינה הזכות להשפיל, הזרוע המילולית המשתלחת
24 כואבת לעיתים, לא פחות מן הזרוע הפיזית וכשם שהחירות להניף את האחרונה
25 מוגבלת על ידי קצה אפו של הזולת, כך גם החופש לשגר את הראשונה מתוחם על
26 ידי כבודו של האחר" (רע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקנר**).
27 50. "אינני מקבל את טענת הנתבעת, כי הפרסומים מהווים תיאור של "חוויה צרכנית",
28 היות שעיון בהם מעלה שאין תיאור של "החוויה", כך שהקורא והצרכן הפוטנציאלי
29 איננו יכול להתרשם ולעבד את העובדות בעצמו. כל שנחשף לעיני קהל הלקוחות
30 הפוטנציאליים של "ביו-אייר", היא הטענה, כי "ביו-אייר" "גנבה" מהנתבעת, וכי
31 הינה "נוכלת". לפיכך, הטענה כי ביסוד הפרסומים עומדת "זכות הציבור לדעת"

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

1 טוב היה לה שלא תטען. את הנתבעת לא עניינה זכות הציבור לדעת, באשר לא הציגה
 2 כל מידע קונקרטי, אלא הסתפקה בהשמצות גרידא" (ת"א (שלום אשד') -08-40940
 3 21 ביו - אייר נ' יסמין קופרשטיין (נבו 30.3.2023)). ר' גם ת"א (שלום פ"ת) -17840
 4 03-21 אמיר סכר נ' אבשלום חי בן סימון (נבו 26.5.2024), ת"א (שלום ת"א) -2834
 5 01-20 קואלה לחיות מחמד בע"מ נ' אור דוכן (נבו 9.7.2023), ת"א (שלום ראשלי"צ)
 6 40277-06-16 ניצן ניסנלר נ' מנשה צורף (נבו 27.1.2019) - שם התייחס בית המשפט
 7 גם לזמן המועט שחלף טרם הפרסום ולפני שהתבררו הנסיבות הרלוונטיות.
 8 51. מצאתי, לפיכך, כי ההגנות בהן ביקש הנתבע לעשות שימוש מפני כך שפרסומיו הם
 9 בגדר לשון הרע – לא עומדות לזכותו.

10

11 52. הנתבע ביקש למצוא הגנה גם בטענות מעולם דיני הנזיקין, ובמפורש טען להגנת
 12 קינטור ולאשם תורם מצדו של התובע. אין בידי לקבל טענות אלו. בניגוד לפקודת
 13 הנזיקין, חוק איסור לשון הרע לא כולל הגנה מפורשת של "קינטור" הפוטרת
 14 מאחריות. כאשר מוגשת תביעה בעילה זו, יש לבחון את האחריות וההגנות אך ורק
 15 לפי המנגנון הקבוע בחוק איסור לשון הרע (סעיפים 13–15). בתי המשפט עמדו על
 16 הקושי העקרוני להחיל את סעיף 65 לפקודת הנזיקין (העוסק באשם התורם של
 17 התובע שהביא לידי האשם) כהגנה מלאה בעוולת לשון הרע, וקבעו כי לא ניתן
 18 להכשיר אמירות פוגעניות (כגון לעג למומו של אדם) כהגנת תום לב רק בשל
 19 התנהגות מקניטה של הנפגע. ע"א (מחוזי ת"א) 53491-09-14 דני בוברוב נ' ליאור
 20 קרמונה (נבו 1.4.2015), צוטט גם בת"א (שלום טבי) 18797-09-18 רון קובי נ' יוסף
 21 בן דוד (נבו 21.2.2021). ר', להשוואה, גם ת"א (שלום ביש"א) 42089-04-15 בוריס
 22 יודיס נ' מיכאל ברקן (נבו 12.9.2017).

23

24 53. סיכומו של דבר, משנמצא כי הפרסומים עולים כדי לשון הרע וכי לנתבע לא עומדות
 25 ההגנות שבחוק, דין התביעה להתקבל.

26

27

שיעור הפיצוי

28 54. התובע העמיד את סכום התביעה, משיקולי אגרה, על סך 75,000 ₪. "הפיצוי בגין
 29 לשון הרע תכליתו להשיג מטרות שונות – האחת, הטבת נזקיו של התובע, דהיינו
 30 לעודד את רוחו ולתקן את הנזק לשמו הטוב (ראו רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף...);
 31 השנייה, סנקציה עונשית כלפי מפרסם לשון הרע (ראו ע"א 9474/03 יורם גדיש

בית משפט השלום בכפר סבא

תאד"מ 22-11-25854 גרוסמן נ' וינר

תיק חיצוני:

1 תשתית ובנייה (1992) בע"מ נ' בהג'את מוסא (...); השלישית, היבט חינוכי שעניינו
2 העברת מסר לציבור (ראו ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי ... 04.08.2008). ת"א (שלום
3 אשד') 21-08-40940 ביו - אייר נ' יסמין קופרשטיין (נבו 30.3.2023).
4 55. אמנם, התובע לא הוכיח נזק קונקרטי שנגרם לו כתוצאה מהפרסומים. בית המשפט
5 כבר הביע דעתו על הקושי בהוכחת נזק מסוג זה בנסיבות דומות (ת"א (שלום אשד')
6 19-03-10790 אורי פירוז נ' יגאל רפאל כהן (נבו 21.3.2021)). באשר לפיצוי ללא
7 הוכחת נזק נמצא כי בעת קביעת גובה הפיצוי, יש לשקול, בין היתר, את שאלת
8 תפוצת הפרסום, את משך הזמן בו הציבור יכול היה להיחשף לפרסום, את קיומה
9 או אי קיומה של התנצלות, וכן את התרשמות בית המשפט בדבר קיומה של כוונה
10 לפגוע. (ר', למשל, ת"א (שלום חי') 19-03-33646 קבוצת בראל נכסים בע"מ נ' יעל
11 שירן (נבו 20.4.2022) בפסיקה נקבעו פיצויים בשיעורים שנעו מכמה אלפי שקלים
12 לפרסום ועד עשרות אלפים (ר', למשל, בס' 59 לפסק הדין בעניין ביו - אייר נ' יסמין
13 קופרשטיין, ס' 21 לפסק הדין בעניין קבוצת בראל נכסים בע"מ נ' יעל שירן
14 וההפניות שם).

15 56. בשקלול הנתונים האמורים ובראי הפסיקה האמורה, מצאתי לפסוק לתובע פיצוי
16 בסך 18,000 ₪. הסכום ישולם בתוך 30 ימים מהיום שאם לא כן יישא ריבית שקלית
17 מיום הגשת התביעה ועד לתשלום המלא בפועל. כמו כן, ישא הנתבע בהוצאות
18 התובע כפי סכום האגרה ששולם בפועל (כולל מחצית שניה) ובשכ"ט עו"ד התובע
19 בסך 3,500 ₪. סכומים אלו ישולמו אף הם בתוך 30 ימים מהיום שאם לכן יישאו
20 ריבית שקלית מהיום ועד לתשלום המלא בפועל.

21
22 זכות ערעור כחוק.

23
24
25 ניתן היום, ז' שבט תשפ"ו, 25 ינואר 2026, בהעדר הצדדים.
26

27
28

איתי רגב, שופט